Ф 03-69

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Криворізький фаховий коледж
Національного університету «Київський авіаційний інститут»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник начальника коледжу
з навчально-методичної роботи
_____ Галина ДАНИЛІНА
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)
«31» 08 2026 р.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

з навчальної дисципліни «Митна справа»
(назва навчальної дисципліни)

спеціальності 073 «Менеджмент»
(код та назва спеціальності)

освітнього ступеня бакалавр

Кривий Ріг
2026

Методичні вказівки до виконання самостійної роботи для здобувачів освіти денної форми навчання з навчальної дисципліни «Митна справа»,
(назва навчальної дисципліни)

складені на основі навчальної програми, затвердженої «31» 08 2026 р.
та навчального плану НБ/ТП-40/03.12-073/24,
затвердженого «30» 05 2024 р.

Укладач: викладач, спеціаліст вищої категорії Кравчук Наталя Василівна
(посада, наук..ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові)

Методичні вказівки до виконання самостійної роботи
обговорено на засіданні циклової комісії
менеджменту, логістики та транспортної інфраструктури
(повна назва циклової комісії)

Протокол № 13
від «26» 08 2026 р.
Голова циклової комісії
(підпис) Надія СМИРНОВА
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

ПОГОДЖЕНО
Завідувач
навчально-методичного кабінету
(підпис) Марина КОЛЬЧАК
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)
«27» 08 2026 р.

1 Пояснювальна записка

Навчальна дисципліна «Митна справа» забезпечує здобувачів освіти комплексними знаннями щодо теоретичних і прикладних засад митної діяльності в Україні. У межах курсу розглядаються сучасні тенденції розвитку митної сфери, організація відповідної інфраструктури, а також економіко-правові аспекти митного регулювання.

Ключова мета курсу — сформувати у здобувачів освіти розуміння інструментів митної політики, тарифних і нетарифних методів регулювання міжнародних товаропотоків, механізмів здійснення митного контролю й оформлення, а також правил переміщення товарів через державний кордон.

Методичні вказівки покликані полегшити самостійну підготовку здобувачів до практичних занять, тематика та обсяг яких відповідають навчальній програмі. Для успішного складання заліку необхідно відвідувати лекції, виявляти активність на практичних заняттях і вчасно виконувати всі передбачені роботи.

2 Загальні методичні вказівки

Цілеспрямована сукупність дій здобувача освіти під керівництвом викладача на основі використання засобів супроводу навчального процесу передбачає самостійність – можливість здійснювати самостійну роботу на основі формування якостей рефлексивного керування.

Самостійна робота є одним з найважливіших компонентів освітнього процесу, що передбачає інтеграцію різних видів індивідуальної та колективної навчальної діяльності, яка здійснюється як під час аудиторних, позааудиторних занять, без участі викладача, так і під його безпосереднім керівництвом.

Самостійна робота у коледжі передбачає поетапне засвоєння нового матеріалу, повторення та закріплення, його застосування на практиці. Ефективність самостійної роботи залежить від її організації, змісту, взаємозв’язку та характеру завдань.

Контроль самостійної роботи здобувачів включає:

- перевірку конспектів, індивідуальних завдань;
- відповіді на контрольні або тестові питання.

3 Орієнтований тематичний план з тем, які винесені на самостійну роботу

Номер тижня	Зміст самостійної роботи здобувача вищої освіти	Обсяг год.	Форма контролю	Номер тижня, коли проводиться контроль
1	2	3	4	5
7 семестр				
Розділ №1 Загальні положення митної справи				
1-4	Опрацювання матеріалу лекції 1.1.-1.5	8	вибірковий	1-4
1-4	Підготовка до практичного заняття 1.1.-1.2	2	вибірковий	1-4
Розділ №2 Митне оформлення зовнішньоекономічних операцій				
5-14	Опрацювання матеріалу лекції 2.1.-2.14	29	вибірковий	5-14
5-14	Підготовка до практичного заняття 2.1.-2.8	24	вибірковий	5-14
Всього		63		

4 Методичні вказівки до самостійної роботи

Розділ №1 Загальні положення митної справи

Тема 1.1: Поняття і принципи здійснення митної справи
(Л1-Л4; Л.6; додаткова Л1; Л5, Л6)

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте юридичну та економічну сутність поняття «митна справа» відповідно до Митного кодексу України.
2. З яких основних напрямів складається митна справа, та яка її роль у забезпеченні економічної безпеки й суверенітету держави?
3. Детально проаналізуйте базові принципи, на яких базується здійснення митної справи в Україні
4. Охарактеризуйте систему джерел митного права України.
5. Яке місце в цій системі посідають Конституція України, Митний кодекс України, міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та підзаконні нормативно-правові акти?
6. Дайте характеристику поняттю «державна митна політика». Які її основні цілі, завдання та інструменти реалізації?
7. Поясніть, як митна політика узгоджується із зовнішньоекономічною стратегією України та інтеграційними процесами у напрямку до Європейського Союзу.
8. Розкрийте організаційну структуру та правовий статус органів Державної митної служби України.
9. Які ключові функції, права та обов'язки покладаються на посадових осіб митних органів під час забезпечення митної безпеки та організації митного обслуговування суб'єктів ЗЕД?

Тема 1.2: Міжнародне нормативно-правове забезпечення митної діяльності
(Л2; Л3; Л5; додаткова Л1; Л5, Л6)

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте інституційну роль Всесвітньої митної організації (ВМО) у гармонізації та уніфікації митних процедур на глобальному рівні.
2. Які основні міжнародні інструменти, рекомендації та рамкові стандарти розроблені під егідою ВМО, та яке їхнє значення для сучасної митної практики?
3. Охарактеризуйте правову природу та структуру Міжнародної конвенції про Гармонізовану систему опису та кодування товарів.
4. Яким чином класифікаційна система ВМО покладена в основу Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД) та Комбінованої номенклатури ЄС (CN)?
5. Проаналізуйте структуру та ключові принципи Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур (Міжнародна Кіотська конвенція у редакції 1999 року).
6. Які обов'язкові та спеціальні стандарти конвенції спрямовані на прискорення товарообігу, застосування інформаційних технологій, системи управління ризиками та інституту Авторизованого економічного оператора (AEO)?
7. Дайте порівняльний аналіз функціонування системи митного транзиту за Митною конвенцією про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенція TIR 1975 р.) та Конвенцією про процедуру спільного транзиту (NCTS).
8. У чому полягають переваги приєднання України до «митного безвізу» (NCTS) та використання єдиної транзитної декларації (Т1) при торгівлі з країнами ЄС і ЄАВТ?

Тема 1.3: Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні
(Л1; Л2; Л5; додаткова Л1; Л6, Л8)

Питання для самоконтролю:
1. Розкрийте економічну та юридичну сутність нетарифного регулювання ЗЕД.
2. У чому полягає принципова відмінність між тарифними та нетарифними інструментами регулювання зовнішньої торгівлі?
3. Охарактеризуйте механізм ліцензування та квотування зовнішньоторговельних операцій в Україні відповідно до Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність».
4. Які види ліцензій та квот застосовуються?
5. Проаналізуйте роль технічних бар'єрів у торгівлі як інструменту нетарифного регулювання.
6. Як в Україні здійснюється оцінка відповідності товарів вимогам технічних регламентів?
7. Розкрийте особливості застосування санітарних та фітосанітарних заходів під час переміщення товарів через митний кордон України. Які органи державної влади здійснюють відповідні види контролю?
8. Наведіть порядок проходження фітосанітарного та ветеринарного контролю при імпорті/експорті сільськогосподарської та харчової продукції.
9. Поясніть механізм функціонування інформаційно-телекомунікаційної системи «Єдиний строк / Єдине вікно для міжнародної торгівлі» відповідно до Митного кодексу України.
10. Дайте характеристику спеціальним, антидемпінговим та компенсаційним заходам як інструментам захисту національного товаровиробника від недобросовісного або зростаючого імпорту.
11. Розкрийте призначення та принципи системи державного експортного контролю в Україні. Які категорії товарів підлягають експортному контролю?
12. Проаналізуйте правовий механізм застосування спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) у сфері ЗЕД відповідно до Закону України «Про санкції» та Закону України «Про ЗЕД».
13. Які види нетарифних обмежень можуть запроваджуватися відносно окремих держав, фізичних чи юридичних осіб?

Тема 1.4: Функціонування митно-тарифної системи України
(Л1-Л3; Л5; додаткова Л1-Л3; Л6)

Питання для самоконтролю:
1. Сутність, функціонування та елементи митно-тарифної системи України.
2. Назвіть та стисло охарактеризуйте призначення основних нормативних документів митно-тарифного регулювання.
3. Назвіть та дайте характеристику видам мита за способом стягнення та за метою застосування.
4. Поясніть вплив правил визначення країни походження товару на застосування ставок мита.
5. Охарактеризуйте методи визначення митної вартості товарів за Митним кодексом України та опишіть порядок їх застосування.
6. Опишіть структуру митних платежів при імпорті й експорті (та порядок їх розрахунку.
7. Опишіть порядок надання митних пільг (преференцій) та умов звільнення від сплати митних платежів.
8. Які підстави та порядок застосування особливих видів мита.
9. Опишіть особливості функціонування митно-тарифної системи в умовах угод про вільну торгівлю (зокрема, ЗВТ з ЄС).

Тема 1.5: Наслідки функціонування механізму тарифного регулювання
(Л1; Л2; Л5; додаткова Л1; Л2; Л6)

Питання для самоконтролю:
1. Розкрийте сутність запровадження імпортного мита.
2. Класифікуйте ефекти від запровадження імпортного мита.
3. Розкрийте поняття «чистих втрат добробуту» суспільства від запровадження тарифу. Назвіть їх складові.
4. Опишіть наслідки тарифного регулювання залежно від масштабу країни.
5. Розкрийте особливості впливу мита на ринок країни-ціноотримувача.
6. Який вплив має мито на ринок «великої» країни: ефект умов торгівлі та можливі виграші національної економіки?
7. Розкрийте поняття «оптимального тарифу» для великої країни. Назвіть умови його застосування.
8. Розкрийте поняття «ефективна ставка протекціонізму». Які наслідки від застосування експортного тарифу?
9. Які наслідки від запровадження вивізного (експортного) мита для внутрішнього ринку, споживачів, виробників та державного бюджету?
10. Які розподільчі та соціально-економічні наслідки тарифної політики?

Розділ №2 Митне оформлення зовнішньоекономічних операцій

Тема 2.1: Система митного оподаткування
(Л1-Л4; додаткова Л2-Л4; Л6)

Питання для самоконтролю:
1. Назвіть види митних платежів та основні правові засади їх регулювання за Митним та Податковим кодексами України.
2. Митна вартість як база оподаткування: методи її визначення, структура складових (витрати на транспортування, страхування тощо) та порядок підтвердження.
3. Опишіть механізм нарахування та сплати ввізного/вивізного мита.
4. Опишіть механізм нарахування акцизного податку та ПДВ при імпорті товарів.
5. За яких умов умови імпортер товарів звільняється від сплати митних платежів?
6. Опишіть порядок відновлення сплати та режим преференцій за угодами про вільну торгівлю.

Тема 2.2: Система митних режимів
(Л1; Л3; Л5; додаткова Л6-Л8)

Питання для самоконтролю:
1. Назвіть види митних режимів за Митним кодексом України.
2. Охарактеризуйте митні режими імпорт, експорт і транзит.
3. Назвіть необхідні документи, строки перебування товарів під митним контролем та дотримання заходів нетарифного регулювання за митного режиму .
4. В чому полягають особливості сплати митних платежів?
5. В чому особливості надання пільг при ввезені товарів на митну територію України?
6. Опишіть порядок переміщення товарів з одного режиму в інший.
7. Опишіть порядок випуску у вільний обіг та наслідки порушення умов режиму.

Тема 2.3: Система митного оформлення

(Л1; Л3; Л4; додаткова Л6; Л9; Л10; Л12)

Питання для самоконтролю:

1. Які основні документи входять до обов’язкового пакета для митного оформлення вантажу при імпорті та експорті?
2. У чому полягає різниця між попередньою митною декларацією (ПД) та основною митною декларацією (МД)?
3. Яку роль відіграє Система управління ризиками (СУР) під час прийняття рішення про проведення митного огляду?
4. Які особливості митного оформлення застосовуються для підакцизних товарів та товарів, що швидко псуються?
5. Чим відрізняються процедури митного оформлення при залізничних, автомобільних та морських вантажоперевезеннях?
6. Які підстави та порядок накладення митних забезпечень (пломб, печаток) на транспортні засоби з вантажем?
7. Як здійснюється розрахунок та сплата митних платежів (мито, ПДВ, акцизний податок) при декларуванні вантажу?
8. Які дії митних органів у разі виявлення розбіжностей між фактичною наявністю товару та відомостями, зазначеними у декларації?
9. Чому декларування вважається центральним і визначальним елементом процесу митного оформлення?
10. Хто може виступати декларантом товарів і якими є основні умови для набуття цього статусу?
11. У чому полягає відмінність між виконуючим обов'язки декларанта безпосереднім власником товару та митним брокером?
12. У яких випадках та з якою метою застосовуються тимчасова та періодична митні декларації?
13. Який порядок подання та переваги використання електронного декларування порівняно з паперовим?
14. Які обов'язкові відомості містить митна декларація і яке значення має їх точність для нарахування митних платежів?
15. У яких випадках декларант має право внести зміни до вже поданої митної декларації або відкликати її?
16. Які підстави є вичерпними для відмови митного органу в прийнятті та реєстрації митної декларації?
17. Які обов’язкові реквізити має містити комерційний інвойс (Invoice) для належного підтвердження митної вартості товару?
18. У чому полягає відмінність між комерційними (інвойс, пакувальний лист) та транспортними (CMR, косамент) документами?
19. Які особливості заповнення міжнародної автомобільної накладної CMR та яку відповідальність несе перевізник за внесені до неї дані?
20. Яку роль відіграє пакувальний лист (Packing List) під час проведення митного огляду та перевірки вагових характеристик вантажу?
21. Для чого надається сертифікат походження товару (Certificate of Origin) та як він впливає на застосування ставок ввізного мита (преференційних чи повних)?
22. Як працює принцип «єдиного вікна» при проходженні нетарифного контролю (фітосанітарного, ветеринарно-санітарного тощо)?
23. Які правові наслідки виникають для декларанта у разі подання митному органу документів, що містять неправдиві відомості?
24. Який порядок дій передбачено для виправлення технічних помилок або описок у товаросупровідних документах після перетирання кордону?

Тема 2.4: Митний контроль

(Л1; Л3; Л5; Л.6; додаткова Л6; Л9-Л11)

Питання для самоконтролю:

1. Сформулюйте визначення поняття «митний контроль». Які основні цілі та завдання покладаються на органи Державної митної служби під час його проведення?
2. Перерахуйте основні форми митного контролю, передбачені Митним кодексом України. У чому полягає відмінність між митним оглядом та митним оглядом (переоглядом) товарів і транспортних засобів?
3. Поясніть принцип роботи системи управління ризиками під час обрання форм та обсягів митного контролю. Як СУР впливає на швидкість та ефективність митного оформлення?
4. Що таке зона митного контролю та який правовий режим у ній діє? Які особливості створення тимчасових та постійних зон митного контролю?
5. Охарактеризуйте особливості проведення митного контролю щодо товарів, які швидко псуються, або гуманітарної допомоги. Які пільги чи спрощення передбачені для таких вантажів?
6. У чому полягають особливості здійснення митного контролю товарів і особистих речей, що переміщуються громадянами через автомобільні чи авіаційні пункти пропуску? Поясніть різницю між функціонуванням «зеленого» та «червоного» коридорів.
7. За яких умов та в якому порядку проводиться особистий огляд громадянина? Яких процесуальних прав та гарантій необхідно дотримуватися під час проведення цієї процедури?
8. Розкрийте сутність та значення документального перевірочного контролю (пост-аудиту). Які підстави можуть слугувати для проведення митної перевірки після випуску товарів у вільний обіг?
9. Які технічні засоби митного контролю застосовуються митними органами, та яка їх роль у виявленні контрабанди й порушень митних правил?

Тема 2.5: Аспекти створення та функціонування «сухих портів»
(Л1; Л2; Л5; додаткова Л1; Л6; Л11)

Питання для самоконтролю:

1. Що таке «сухий порт» (Dry Port) та чим його функціонал відрізняється від звичайного вантажного термінала чи митного складу?
2. Яким чином функціонування «сухих портів» допомагає розвантажити інфраструктуру морських торговельних портів та оптимізувати роботу прибережної зони?
3. Які особливості митного оформлення та контролю застосовуються при переміщенні вантажів із морського порту до «сухого порту»?
4. Які документи (транспортні, митні) необхідні для оформлення та внутрішнього транзиту контейнерів між морським і сухопутним терміналами?
5. Яку роль відіграє залізничний транспорт у забезпеченні регулярного сполучення («човникових поїздів» / shuttle trains) між морським та «сухим» портом?
6. Які переваги отримують вантажовласники, перевізники та митні органи від впровадження концепції «сухого порту»?
7. Які сучасні цифрові технології та системи управління терміналами (TOS, NCTS) використовуються для автоматизації обліку й контролю вантажів у «сухому порту»?

Тема 2.6: Відповідальність за порушення митних правил
(Л1; Л3; Л5; додаткова Л1; Л5; Л6)

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте юридичну сутність порушення митних правил як особливого виду адміністративного правопорушення.
2. Охарактеризуйте види адміністративних стягнень, що застосовуються за вчинення ПМП відповідно до Митного кодексу України.

3. Поясніть особливості та умови застосування таких видів стягнень, як штраф і конфіскація товарів/транспортних засобів.
4. За яких умов конфіскація виступає обов’язковим, а за яких — альтернативним заходом?
5. Проаналізуйте межу між адміністративною відповідальністю за порушення митних правил та кримінальною відповідальністю за контрабанду й ухилення від сплати митних платежів.
6. Які критерії (розмір шкоди, предмет правопорушення, спосіб вчинення) є вирішальними для кваліфікації діяння за КК України або МК України?
7. Розкрийте основні стадії провадження у справах про ПМП.
8. Які процесуальні документи складаються уповноваженими особами митних органів (протокол про ПМП тощо), та які вимоги висуваються до їх змісту?
9. Якими є строки накладення адміністративних стягнень у справах про ПМП, та як розраховується строк перебігу за триваючими правопорушеннями?
10. Дайте характеристику процесуальним заходам, що застосовуються посадовими особами митниці для забезпечення провадження (тимчасове вилучення товарів, транспортних засобів і документів, митне обстеження, адміністративне затримання).
11. Яким є порядок, підстави та граничні строки тимчасового вилучення майна, і як захистити права власника вилучених цінностей?
12. Які органи (посадові особи) уповноважені розглядати справи про порушення митних правил, і як розподіляється размежування компетенції між митними органами та місцевими судами?
13. Розкрийте механізм та строки оскарження постанов митних органів і рішень судів у справах про ПМП.
14. Які особливості адміністративного (до вищого органу Держмитслужби) та судового оскарження постанови про накладення стягнення?
15. Які наслідки має подання скарги для виконання постанови?
16. За яких підстав особа може бути звільнена від адміністративної відповідальності за порушення митних правил?

Тема 2.7: Інтегрування митно-тарифної системи України до світової системи господарювання
(Л1; Л2; Л5; Л.6; додаткова Л1; Л2; Л5; Л6)

Питання для самоконтролю:
1. Яким чином вступ України до СОТ та підписання Угоди про асоціацію з ЄС змінили структуру та рівні ставок Митного тарифу України?
2. Як гармонізація УКТЗЕД із міжнародною Гармонізованою системою (HS) забезпечує уніфікацію обліку товарів у світовій торгівлі?
3. У чому полягає суть та переваги використання Регіональної конвенції про пан-євро-середземноморські преференційні правила походження (Пан-Євро-Мед) для українських експортерів?
4. Які основні виклики та ризики для вітчизняних виробників виникають у процесі зниження митних бар'єрів при лібералізації торгівлі з іноземними партнерами?
5. Які інструменти торгівельного захисту (антидемпінгові, компенсаційні та спеціальні мита) передбачені міжнародними правилами для захисту внутрішнього ринку?
6. Які ключові кроки здійснює Україна для повної синхронізації свого митного законодавства з Митним кодексом Європейського Союзу (UCC)?

5 Рекомендовані навчально-методичні матеріали

Основна література:

1. Берестов І.В., Куценко М.Ю., Пестременко-Скрипка О.С. та ін., Основи митної справи на транспорті: Навч. посібник – Харків: УкрДУЗТ, 2025. – Ч. 1. – 137 с.
2. Борса В.В., Гребельник О.П., Ємець А.В. [та ін.]; за ред.: Гребельника О.П., Розвиток митної політики України в контексті реалізації економічної функції держави : монографія / УДФСУ. – Ірпінь: ВПЦ УДФСУ, 2021. – 266 с. – (Серія «Податкова та митна справа України», т. 170).
3. Гребельник О.П., Микитенко Т.В., Сушкова О.Є. [та ін.], Митна справа: практикум / за заг. ред. О.П. Гребельника; Ун-т держ. фіскал. служби України. – Ірпінь: ВПЦ УДФСУ, 2021. – 228 с. – (Серія «Податкова та митна справа в Україні», т. 168).
4. Іванова Т.В. Митна справа: Збірник завдань [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. спеціальності 051 Економіка / КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. – 74 с.
5. Кормич Б.А., Аверочкіна Т.В., Міжнародне митне право: навч.-метод. посібник, Нац. ун-т. «Одес. юрид. акад.». – Одеса: Фенікс, 2024. – 144 с.
6. Паливода А.В. Правила перетинання державного кордону України: збірник нормативно-правових актів: чинне законодавство зі змінами та допов. Станом на 11 травня 2026 р.: офіц. текст. – К.: Паливода А.В., 2026. – 76 с.

Допоміжна література:

1. Актуальні проблеми здійснення митної справи в Україні: монографія / Державний податковий університет. – Одеса: Олді+, 2023. – 292 с.
2. Закон України від 5 квітня 2001 року «Про митний тариф України» - URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2371-14#Text
3. Закон України від 5 лютого 1992 року «Про єдиний митний тариф» - URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2097-12#Text
4. Закон України від 27 червня 1997 року «Про податок на додану вартість» - URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168/97-%D0%B2%D1%80#Text
5. Конституція України - URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text
6. Митний кодекс України. Офіційний текст. Київ: Юрінком Інтер, 2025. 668 с
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 12 грудня 2002 р. «Про допущення товарів до переміщення через митний кордон України у режимі тимчасового ввезення / вивезення» - URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1855-2002-%D0%BF#Text
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 12 грудня 2002 р. «Про затвердження Порядку визначення країни походження товару, що переміщується через митний кордон України» - URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1864-2002-%D0%BF#Text
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 15 липня 1997 р. «Про перелік відомостей, що оголошуються громадянами за встановленою формою у разі переміщення ними через митний кордон України товарів та інших предметів» - URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/748-97-%D0%BF#Text
10. Постанова Кабінету Міністрів України від 25 грудня 2002 р. «Деякі питання здійснення митного контролю товарів та інших предметів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон у міжнародних поштових та експрес-відправленнях» - URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1948-2002-%D0%BF#Text
11. Постанова Кабінету Міністрів України від 25 грудня 2002 р. «Про затвердження Порядку створення зон митного контролю та їх функціонування і порядку надання дозволу на розміщення у зонах митного контролю споруд та об'єктів інфраструктури, що належать іншим, ніж митні, органам державної влади, які здійснюють контроль під час переміщення товарів через митний кордон України» - URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1947-2002-%D0%BF#Text
12. Постанова Кабінету Міністрів України від 9 червня 1997 р. «Про затвердження Положення про вантажну митну декларацію» - URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/574-97-%D0%BF#Text